Meneer de voorzitter,

Als we de laatste tijd iets geleerd hebben, dan is het dat samenwerking in deze tijd van crisis essentieel is. We zien dat in de internationale politiek, waar verschillende Europese landen moeten komen tot een oplossing voor de schulden van Griekenland en de redding van de euro. Na een lange tijd waarin oplossingen vooruit geschoven werden, lijken de eerste stappen gezet te zijn om dit voor elkaar te krijgen, maar het is een moeizaam proces. Ook in de Tweede Kamer zie je bijvoorbeeld dat de drie oudste politieke stromingen, de liberalen, de christen-democraten en de sociaal-democraten wel samen moéten werken op cruciale punten zoals het oplossingenpakket voor de eurocrisis. Samenwerken moet, ondanks de politieke verschillen en ondanks dat twee partijen in de coalitie zitten en de derde in oppositie. Als we deze situatie doortrekken naar de Tielse politiek, zie je ook hier dat in de komende tijd samenwerking steeds belangrijker wordt. Dat vraagt van alle acht partijen dat we op cruciale punten over onze schaduw heen durven stappen. Wij komen zo meteen terug op de samenwerking in de gemeenteraad.

Over de huidige financiële situatie en de financiële kant van de begroting van 2012 kunnen we kort zijn. Het college stelt een terughoudende koers voor. Dat lijkt de PvdA erg verstandig. Hoewel we op de goede weg zijn, zijn nog niet alle bezuinigingen gehaald. Misschien zijn er wel bezuinigingen die niet gehaald worden of komen er nog extra bezuinigingen of tegenvallers op ons af. We moeten ervoor zorgen dat een tegenslag ons niet nekt. Daarom is voorzichtig financieel beleid voor ons de juiste koers. Gelukkig is er wel financiële ruimte om het project Dynamiek te blijven voortzetten. De PvdA vindt dat deze organisatie veel goed werkt verricht in de buurten. Wel vragen wij van het college aandacht voor het feit dat andere organisaties ook in de buurten werkzaam zijn. We moeten voorkomen dat verschillende organisaties dezelfde soort projecten uitvoeren. Afstemming is noodzakelijk. Inmiddels heeft de PvdA hierover, samen met de VVD, raadsvragen gesteld.

Voor de toekomst zien we dat er op twee terreinen belangrijke veranderingen op ons afkomen, die vragen om samenwerking in de gemeenteraad, namelijk op het sociale terrein en op het terrein van de ruimtelijke plannen van Tiel. Op deze terreinen moeten we bovendien ook in regio samenwerken. De kans is groot dat we het niet alleen af kunnen. Vaak is er een bepaalde schaalgrootte nodig om iets op te kunnen pakken. Samenwerking op regionaal gebied moet ervoor zorgen dat we dingen beter en goedkoper kunnen doen, maar ook dat de gemeenten van het rivierengebied zaken op elkaar afstemmen.

Op het sociale terrein maakt de PvdA zich zorgen over de ontwikkelingen. Een voorbeeld daarvan is de WMO. Wij willen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig wonen, maar de kosten van de thuishulp blijven maar stijgen. Als we beperkingen gaan opleggen aan de thuishulp voor deze mensen, is dan de kans niet groot dat deze mensen alsnog in een isolement terecht komen?
Een ander voorbeeld is het wegvallen van begeleiding vanuit de AWBZ. Uit de cliëntenmonitor van de AWBZ blijkt dat 150 mensen geen recht meer hebben op begeleiding vanuit de AWBZ. ***Slechts*** drie van hen hebben zich gemeld bij MEE, zo merkt het college op. Het is echter de vraag, zo laat ook de STMR weten, of het niet om een groep gaat die de weg naar de hulp niet weet en dus uit ons beeld verdwijnt. Met de grote verantwoordelijkheden en lagere budgetten die gemeenten krijgen en met de bezuinigingen op het persoonsgebonden budget wordt dit alleen maar schrijnender. Het is van groot belang hierop samen te werken en goede afspraken te maken met de maatschappelijke partners in het veld, zo vindt de PvdA. Op die manier moeten we tot een goed evenwicht komen tussen aan de ene kant het zelfstandig kunnen wonen en de zelfredzaamheid van mensen, en aan de andere kant begeleiding en het ondersteunen van deze mensen.

Een ander zorgpunt op het sociale terrein is het aantal mensen in de WW. De werkloosheidscijfers vragen extra aandacht. Het streven voor de werkgelegenheid is het aansluiten op de landelijke percentages als het gaat om werkloosheid. We kunnen constateren dat dit nog niet gehaald wordt. De PvdA vraagt zich af of extra inzet gepleegd kan worden en waar die uit kan bestaan. Hierop zouden we graag een reactie willen hebben van het college.

Daarnaast willen wij het hebben over het minimabeleid. Misschien dat er mensen denken: “Daar heb die PvdA weer met hun minimabeleid”, maar juist in deze tijd moeten we een goed minimabeleid hebben en de PvdA blijft zich hiervoor hard maken. Het college hanteert het uitgangspunt dat we geen maatregelen nemen die de meest kwetsbaren raken en dat in het huidige minimabeleid niet gesnoeid kan worden. De PvdA is met dit uitgangspunt erg blij, want voor de PvdA is het een noodzaak dat de meest kwetsbaren niet de dupe worden van bezuinigingen. Wij zijn er echter niet helemaal zeker van of het college dit nou doet. Die twijfel heeft te maken met het volgende.

De gemeente Tiel krijgt op basis van de septembercirculaire een structureel bedrag van € 225.000 extra. Dit bedrag is bedoeld om cumulatieve effecten te verzachten voor kwetsbare groepen, zoals chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. Dit geld kan worden gebruikt om voor de verlening van bijzondere bijstand extra inkomensondersteuning te bieden. Het college geeft aan dit geld niet te willen oormerken, maar toe te voegen aan de algemene middelen. Daarbij merkt het college op dat er "geen reden of aanleiding is om het minimabeleid te verruimen".
De PvdA meent dat het inzetten van dit geld om via de bijzondere bijstand cumulatieve effecten voor de kwetsbare groepen op te vangen, geen verruiming is van het minimabeleid. Het gaat slechts om het handhaven van het huidige niveau van het minimabeleid. Door cumulatieve effecten kan het besteedbaar inkomen van de meest kwetsbare groepen flink naar beneden gaan. Een extra beroep op de bijzondere bijstand is dan een logisch gevolg. De € 225.000 die we van het rijk krijgen, is bedoeld om dat grotere beroep op de bijzondere bijstand aan te kunnen. Wij vragen daarom aan het college: garandeert u dat een groter beroep op de bijzondere bijstand op deze manier opgevangen wordt en dat bij een tekort op dit onderdeel, dit opgevangen wordt uit de algemene middelen, zodat dit niet ten koste gaat van het overige budget van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg?

Ten slotte is het laatste punt van het sociale terrein waar de PvdA de aandacht op willen vestigen, het jeugdbeleid. Ook daarin wordt samenwerking ontzettend belangrijk. Het gaat dan om samenwerking binnen de regio, omdat we dit regionaal moeten gaan oppakken. Daarnaast gaat het om samenwerking tussen organisaties binnen de keten. Het is de vraag welke rol bijvoorbeeld Bureau jeugdzorg krijgt in het jeugdbeleid. Een lastig punt wordt als het jeugdbeleid regionaal vorm krijgt en uitgevoerd moet worden door samenwerking tussen de verschillende centra voor jeugd en gezin, die in elke gemeente verschillend zijn vorm gegeven. Dit vraagt om zorgvuldige afstemming tussen de centra. Het is daarom ook belangrijk om te weten hoe ons Centrum voor Jeugd en Gezin functioneert. Wij zijn daarom bijzonder nieuwsgierig naar de evaluatie van het CJG, die – zoals de wethouder heeft toegezegd – binnen enkele maanden naar ons toekomt.
Voorzitter, de PvdA vindt dat de gemeente Tiel als centrumgemeente van de regio, een voortrekkersrol moet innemen op het gebied van de regionalisering van de jeugdzorg. Wij hebben niet het gevoel dat wij die positie, in aanloop naar de regionalisering, op dit moment innemen. Kan het college hierop reageren en ons hierin gerust stellen?

Het tweede terrein waarin belangrijke veranderingen op ons afkomen die vragen om samenwerking, is het terrein van de ruimtelijke plannen. Als we kijken naar de economische omstandigheden en de ontwikkelingen van de bevolkingsgroei, wordt het kiezen welke grote projecten wij op korte termijn gaan uitvoeren en bij welke projecten dat niet lukt. We moeten kijken welke projecten voorrang hebben. Dan moeten we ook een keuze maken voor de projecten waarbij ontwikkeling op de korte termijn niet direct lukt: steken we daarbij minder geld in de ontwikkelingskosten of zorgen we ervoor dat we projecten op de plank hebben voor als het beter gaat? We kijken in dit kader ook uit naar de toegezegde gedachtewisseling over de toekomst van Tiel, de visievorming.
Maar ook dit kunnen we als gemeente Tiel niet alleen. Op dit gebied moeten we in de regio met elkaar afstemmen welke gemeente welke projecten uitvoert. Als alle gemeente in de regio woningen gaan bouwen voor dezelfde prijsklasse, dan hebben we over een aantal jaren een overschot van woningen in die prijsklasse en een tekort van woningen in andere prijsklassen. Dat soort ongelukkige gevallen moeten we koste wat het kost voorkomen.

Naast de twee terreinen van samenwerking waar wij ons in deze gemeente en in regioverband mee bezig houden, namelijk het sociale terrein en het terrein van de ruimtelijke plannen van Tiel, pleit de PvdA ook voor meer samenwerking met de bewoners van de stad en de dorpen. Alles wat wij als gemeenteraad doen, is immers voor de bewoners van onze gemeente. Sowieso geldt dat als er bezuinigingen plaatsvinden, er meer op de schouders van de burgers terecht komt. Toch hebben we het gevoel dat burgerinitiatieven vaak om vooral formele redenen geen doorgang vinden. Naast de kanteling die binnen de Wmo plaatsvindt, ziet de PvdA daarom graag een kanteling binnen het gemeentehuis. De gemeente moet meer bekijken en bedenken wat er wél mogelijk is, in plaats van kijken wat er niet mogelijk is als er een bewoner met een initiatief komt.

We moeten niet bang zijn daarbij de bewoners verantwoordelijkheid te geven. De bewoners weten prima waar het goed en waar het minder goed gaat in hun wijk of dorp. Vaak is al een hele hoop winst te behalen door iets kleins te veranderen. Dit zijn ook precies de redenen waarom de PvdA het niet slim vindt om op het wijkgericht werken te bezuinigen. Het wijkgericht werken geeft bewoners een eigen verantwoordelijkheid om hun wijk of dorp leefbaarder en aantrekkelijker te maken. Daarom dient de PvdA het volgende amendement in:

De raad van de gemeente Tiel, in vergadering bijeen op 9 november 2011, overwegende dat:

- het college voorstelt vanaf 2012 structureel € 8.000 per jaar te bezuinigen op het wijkgericht werken;

van mening zijnde dat:

- bewoners zelf vaak het beste weten hoe de leefbaarheid in hun buurt verbeterd kan worden;
- het positief is de eigen verantwoordelijkheid van bewoners voor de leefbaarheid in hun wijk of dorp te bevorderen;
- het, vanuit het oogpunt van sociale cohesie, goed is om bewoners samen te laten werken om dat te doen;
- een bezuiniging op het wijkgericht werken daarom niet wenselijk is;
- het bovendien gaat om een bezuiniging van een dusdanige grootte (nog geen 0,5% van de totale structurele bezuinigingen) dat het voor de toekomst op orde hebben van de gemeentelijke begroting niet van een dergelijk bedrag zal afhangen;

Besluit, gezien het bovenstaande, niet in te stemmen met het bezuinigen op het wijkgericht werken en deze bezuiniging derhalve te schrappen.

Voorzitter, niet alleen het wijkgericht werken is een terrein waar het belangrijk is dat de gemeente en de bewoners samen optrekken. Ook veiligheid is een terrein waar de overheid en de burgers samen moeten werken. De overheid kan de burger laten zien hoe deze zelf beter kan voorkomen dat er bij hem of haar wordt ingebroken of brand uitbreekt. Maar ook kunnen burgers zelf ervoor zorgen dat hun buurt veiliger wordt, in samenwerking met de politie en de gemeente. Een goed voorbeeld daarvan is buurtpreventie. We hebben bij de Bulkensteinlaan en omgeving gezien dat buurtpreventie-initiatieven goed kunnen werken. Een kleine ondersteuning van dit soort oplettende burgers en van andere vormen van preventie vindt de PvdA dan ook een bijzonder goed idee.

In 2011 hebben we het Meerjarenprogramma veiligheid vastgesteld en 2012 zal het eerste volledige jaar zijn waarin dit programma wordt uitgevoerd. De PvdA vindt dit een goede gelegenheid om voor het jaar 2012 als jaarthema 'Veiliger Tiel' te kiezen. We willen daaraan, net als bij het jaarthema van 2011, een extra budget koppelen. Het college en de raad kunnen dit budget vervolgens gebruiken om activiteiten uit te voeren om de veiligheid in Tiel te vergroten. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan activiteiten die inbraakpreventie en brandpreventie stimuleren, en aan het ondersteunen van het buurtpreventiewerk. Voorkomen is immers beter dan genezen. Daarom dienen de PvdA en het CDA de volgende motie in:

De raad van de gemeente Tiel, in vergadering bijeen op 9 november 2011, overwegende dat:

- de raad in 2011 het Meerjarenprogramma veiligheid 'Veilig zijn en veilig blijven' 2011-2014 heeft vastgesteld, en daarbij de speerpunten jeugd, drugs, verkeersveiligheid, geweld en woninginbraken heeft benoemd;
- het jaar 2012 het eerste volledige jaar is waarin het Meerjarenprogramma zal worden uitgevoerd;
- er de laatste jaren een forse toename is van het aantal woninginbraken in Tiel;
- sinds bijna een jaar bewoners van de Bulkensteinlaan en omgeving aan buurtpreventie doen;
- in de vergadering van de commissie bestuur van 27 oktober 2011, vertegenwoordigers van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de plaatselijke brandweer hebben aangegeven dat het verminderen van het aantal doden en schade door brand het beste kan gebeuren door in te zetten op brandpreventie;
- de raad tijdens de vergadering van 10 november 2010 heeft besloten ieder jaar een jaarthema te kiezen, waarbij het college en de raad een extra accent kunnen leggen op het gekozen thema;

van mening zijnde dat:

- veiligheid één van de belangrijkste thema's is die de (Tielse) burgers bezighouden;
- het, gezien het bovenstaande, goed is om in 2012 extra aandacht te besteden aan veiligheid;
- het daarom passend is om voor 2012 'Veiliger Tiel' als jaarthema te benoemen;
- het wenselijk is een extra budget beschikbaar te stellen om een extra accent te kunnen leggen op het jaarthema 'Veiliger Tiel';

- dit budget door het college en de raad kan worden gebruikt om specifieke activiteiten te bedenken en uit te voeren, waarbij bijvoorbeeld kan worden gedacht aan het stimuleren van inbraakpreventie, het ondersteunen van (nieuwe) buurtpreventieprojecten en het stimuleren van brandpreventie;

verzoekt het college:

- het jaarthema 'Veiliger Tiel' voor 2012 over te nemen;
- activiteiten te stimuleren en te ontplooien met als doel de veiligheid van de burgers van Tiel te vergroten en/of met als doel de Tielse burgers bewust te maken van mogelijkheden om hun eigen veiligheid te vergroten, waarbij primair moet worden gedacht aan het stimuleren van inbraakpreventie, en daarnaast kan worden gedacht aan bijvoorbeeld het ondersteunen van (nieuwe) buurtpreventieprojecten en het stimuleren van brandpreventie;
- hiervoor een extra budget van maximaal € 25.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit het geraamde begrotingsoverschot 2012;

en gaat over tot de orde van de dag.

Meneer de voorzitter, we hebben al heel veel over samenwerking gehad. Misschien dat u er inmiddels moe van geworden bent. Het is daarom tijd om ons verhaal af te ronden. Ook dat heeft met samenwerking te maken, want voor een goede samenwerking is het nodig dat je goed naar de ander luistert. We dragen daarom het stokje met heel veel plezier over naar de volgende spreker.